

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINECA.

Pretulu abonamentului:	Pretulu inseratoru:	Correspondintiele sè se adreseze la Redac- tiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„BISERIC'A si SCÓL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		Er banii de prenumeratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe an 14 franci		TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.
„ „ „ „ „ j a 7 franci		

Datele despre micarea poporatiunei din diecesa.

Se apropia sfersitul anului 1884.

„Bine face, ca se duce,“ voru fi dicendu multi dintre noi, pentruca ori din ce punctu de vedere lu-vomu privi, numai bunu nu se póte numi anulu, ce espira.

Pamentulu a roditu, si n'a roditu. Munc'a tieranului inse este fapta, ca in anulu acest'a nu i-s'a platitu.

In celelalte lucruri, de cari ne-amu ocupatu anulu trecutu, totulu se reduce la cuvintele, ce ni-le dicea óre-cine mai deunadi: „Iarma multa, mana putiena.“

* * *

Unu lucru bunu, totusi póte se ne remana la toti din anulu, ce se pregatesce de mórte.

A fost unu anu bogatu in esperientie. Ori au fost bune, ori au fost rele aceste esperintie, — ele sunt, si remanu esperintie. Cine voiesce, póte se invetie multu dintr'ensele.

Nu despre aceste esperintie voimu a vorbi.

Ne marginimu la unu singuru lucru. Amin-timu numai impregirarea, ca in anulu acest'a s'a constatau dóra mai multu decât ori cand, ca medilócele, de cari dispunemu, nu sunt de ajunsu, ne mai trebuescu multe, inainte de tóte ne tre-bue mai multa munca si mai multa iutieleptiune de viétia, prin cari, asia credemu, ca daca este dreptate in lume, „tóte trebue se ni-se a-daoge noue.“

* * *

Anulu trece, si se duce, ér noi cei vii, cari vomu fi remasi, trebue se ne urmàmú cursulu vietii, si se luptàmú mai departe; si pentruca anulu viitoriu se-lu incepemu mai bine, trebue se-ne pregatimu din vreme. Se-ne facemu adeca bilantiulu fapteloru din anulu, ce espira, ca se

ne potemu vedé intrensulu, cá si într'o oglinda chipulu, respective cine suntemu, ce am facutu, si ce ne-a remasu neispravitu.

Este interesantu pentru fiecare omu acestu bilantiu, dar de mare importantia este la noi pentru preotu si invetiatoriu.

Si unulu si altulu are a face dóne bilantie, ambe lucruri grele, si anume unu bilantiu propriu, privatu, si unu bilantiu alu bisericeii si alu scólei.

Sunt lucruri nu pré placute aceste bilantie, pentruca in amendóue, nu voimu se vorbimu intr'unu ceasu reu — tare ne tememu, ca intrece passiv'a pre activ'a.

Ori ti-place, ori nu-ti place, bilantiulu tre-bue facutu, si pace buna.

* * *

Vom vorbi de asta data de unu lucru, dupa noi de mare interesu pentru bilantiulu parochiei ce se cere conform dispuzetiuniloru in vigóre dela fie-care preotu. Fiecare preotu este adeca detoriu se substérna acestu bilantiu superioritáti diece-sane in datele statistice, referitórie la starea pa-rochiei, in carele se aréta numerulu poporatiunei, schimbárele obvenite in numerulu acesteii'a, starea materiala, morala si intelectuala, incát acestea se potu. Se face de multu acestu bilantiu, si sperámú, ca se face bine. Bine se va fi facendu, dar care este acelu bine in lume, carele se nu se póta face si mai bine!

Detoriu este totu omulu a privi trecutul de cea mai buna scóla, si cartea trecutul a-o tiené totdén'a deschisa, ca se aiba folosu de ea.

Ei bine, intrandu noi in acésta scóla si deschidiendu cartea vietii aflámú din cele ce amu potutu esperiá in trecutu, ca chiar socót'a generala, numerulu de capetenia alu capitalului, numerulu sufleteloru, nu se substerne din fiecare parochia esactu.

Din parochiele matre, acest'a pôte se fia esactu. Ni-se spune inse, ca din asia numitele filie, si mai cu seama din multe puste, pre unde traiescu credintiosi de ai nostri, ca muncitori si servitori aru remané fôrte multi neconscriși, neluati in socotela.

Pre cât scimu noi porunc'a asia suna, cá sè se conscrie si acesti'a. La noi inse este o calamitate. Avendu multe trebuintie, se dispunu, si se pronuncescu multe, cât este anulu de mare, si pentruca se poruncescu multe, si ómenii fiend nedeprinsi cu atâtea, mai facu, si mai lasa, si credu, ca va fi, si va trece si asia.

Asia se intempla, precum ni-se spune, ca avemu in multe comune streine credintiosi, cari numai atunci vedu pre preotu, cand au lipsa, cá se li-se faca vre-o functiune, de aci incolo pentru densii incéta orice servitiu pastoralu, si nu au nici atât'a mangaiare, cá se scia, ca si despre densii pórta cinev'a in biserica a loru evidentia.

Remanendu si mai departe astfelu de credintiosi parasiți si fara ingrijirea spirituala necesaria, ei se potu instreina pentru totdeun'a de catra religiunea strebuna spre marea dauna a bisericeii si fara indoiela si a preotimei.

De aceea preotimea are nu numai detorintia, dar si o mare responsabilitate morala si oficiala a ingrijii, cá acesti poporeni sè-se conscrie, sè-se tiena in evidentia, si se li-se dea ingrijirile pastorale necesarie.

* * *

Ca unu alu doilea defectu am observatu, ca la compunerea dateloru statistice nu se pune pondulu, care lu-reclama acéta cestiune importanta. Datele, ce se estragu din matricule despre casurile de botezu, cununia si mórte sunt esacte, numerulu totalu alu poporatiunei, ce se aréta de exemplu la finea unui anu din unele comune nu se aréta esactu in proportiune cu numerulu, ce s'a aretatu in anulu precedente, si anume numerulu totalu nu consuna cu numerulu ce ar trebui se resulte dupa detragerea, seau adaogerea cifreloru produse prin casurile de botezu, cununia si mórte; ceea ce pôte se provina seau din lips'a de ingrijire, seau din motivulu, ca asia numit'a conscriere a preotimei nu se pórta in totu loculu esactu.

De aceea indigitandu aici pre scurtu cele observate de noi recomandamu fratiloru preoti a fi cu deosebita ingrijire la compunerea dateloru statistice, si a le face tôte cât mai esactu.

Numai cand datele statistice voru fi esacte, se potu luá de baza sigura spre a-ne infacisia starea reala si adeverata a bisericeii si scólei nóstre.

Tactulu pedagogicu.

(Continuare si fine.)

Unu criteriu principalu alu tactului pedagogicu este iubirea si dreptatea, cari invetiatoriulu le scie intr'unu intru tractarea cu copii. Aceste i-voru face invetiatoriulu locu in animile scolariloru sei, ca se-lu considere in tóta vieti'a loru, ca pre unu adeveratu parinte.

Altu criteriu alu tactului pedagogicu este bunavointia, ce o intrebuintieza invetiatoriulu ia manier'a de tractare a eleviloru sei.

Prin acést'a elu se face pentru elevi modelu, si bunulu seu tactu imprimandu-se in semtiulu si deprinderile copiiloru, va fi imitatu de acesti'a multu-putienu in tóta vieti'a loru.

Din contra o tractare lipsita de iubire, fia chiar si o dreptate, daca este aspra si severa intru aplicarea ei asupra copilului, este ca si brum'a, care sub intunereculu noptii a cadiutu si a oparitu floricelele giugasie ale primaverii.

In iubire se afla adeverata dreptate crestinesca-umana; da, in iubire este mai multa dreptate, de cât in cumpen'a severitatii.

Si intru tractarea educativa, dreptatea, ce li se face scolariloru, trebuie se purcéda absoluta namai din iubire; cáci justitia pagana, cu ochii legati, cu cumpen'a intr-o mana si cu spad'a intr'alt'a, sustienuta si adorata de statele moderne va avé destulu, ba pré multu tempu, pentru a-si exercia influinti'a si puterea ei asupra ómeniloru, dupa ce voru fi trecutu acesti'a peste pragulu edenului vietii, preste etatea tineretiei.

Scóla are se crésca si se disciplineze prin iubire si printr'o dreptate, ce isvóra din iubire.

Tractarea pré-severa a copiiloru revólta si pre parintii acestor'a asupra invetiatoriului; cáci sangele se revólta ori cand lu-atingi in modu insultativu. Invetiatoriulu devine urgisitu.

Blandeti'a si iubirea in tactulu pedagogicu din contra inaltia védi'a invetiatoriului; cáci scolarii lu-voru iubi, si pre acel'a, pre care lu-voru iubi copii, lu-voru iubi si parintii.

Fiesce care invetiatoriu pôte se-si insusiésca unu bunu tactu pedagogicu, si trebuie se si-lu insusiésca, daca doresce, sè se atinga rezultate imbucuratoare prin munc'a sa, daca nu voesce se muncésca inzedaru.

Pentru de a-si insusi asia ceva, ce nime nu aduce cu sine din preparandiele nóstre, unde adeveratele scóle de modelu lipsescu, nici din altele, cáci tempulu pentru perfectionarea pracsei lipsesce, — pentru a-si insusi asia ceva se punu dóue conditiuni:

1-a conditiune este principiulu marelui filosofu grecu: „Cumósce-te insuti.“

Cand tractezi cu copilulu, intipuesce-ti starea sufletésca a copilului.

Si nu este tocmai asia de greu acestu lucru, de vreme ce fia-care invetiatoriu a fostu pruncu, si-si póte usioru aduce aminte de impresiunile copilaresci. Daca reflectéza asupra acestor'a, asupra starii sufletului seu in situatiuni analoge, usioru va poté conchide asupra starii sufletesci a pruncului, cu care tractéza.

Aceste reflexiuni in launtrulu seu este necesariu a le face invetiatoriulu de atâte ori, de câte ori mai cu seama crede, ca este silitu a pedepsi pre cutare mititelu.

Sè se intrebe invetiatoriulu, cum i-ar fi, cand densulu ar fi in loculu pruncului, si care modu de tractare i-ar prii.

Pentru invetiatoriu este de mare valóre studiulu psihologicu, inse mai vertosu aceea, ce privesce mai cu seama sufletulu prunciloru.

2-a conditiune este, a se provedé cât mai cu multe si temeince cunoscintie teoretice din pedagogia si didactica.

Institutele preparandiali, cu tóte cà au spiritu cursurile de invetiamentu, totusi nu sunt in stare a predá eleviloru loru tóta literatur'a pedagogica spre consumare, si tenerii absolventi sunt in mare retacire, daca credu, cà unu testimoniu cu calculi frumosi este de ajunsu, cà se nu mai aiba si mai departe lipsa de cetire si studiare.

Din preparandia inca n'a esitu pana astadi nici unu absolventu cá maiestru deseversitu; ci daca a si fostu cutareva atât'a de fericitu, ca se atinga atare gradu de perfectiune in prax'a scolara, acést'a a cascigat'o prin lunga esperintia, prin multa cetire, observare si studiu.

Cetirea autoriloru pedagogi, cetirea cu diligintia a diareloru si revistelor pedagogice si scolare, cari inregistréza esperintiele altor'a de pre terenulu praxei scolare, acést'a contribue multu la desvoltarea tactului pedagogicu.

Firesee, la cetire mintea trebuie se scie scuturá plév'a dintre greuntie, si pe acestea se le póta retiené pentru sine.

De mare pretiu sunt lectiunile practice, cari se predau in adunàrile invetiatoresci.

Dela acestea invetiatorii potu invetiá mai usioru si mai bine tactulu pedagogicu creandu si desvoltandu unulu prin altulu si toti impreuna.

Se mai póte cascigá si desvoltá tactulu pedagogicu prin cercetarea prelegeriloru altoru invetiatori, si prin cercetarea esamenelor.

Este deci recomandabilu, ca lectiunile practice de modelu se nu lipsésca nici dintr'o adunare ori conferintia invetiatorésca; precum si aceea, cà la esamene se asiste unu invetiatoriu celu putienu la alti diece invetiatori.

Religiunea, nu cea falsa, cu carea mai multi esu la siosea, ci religi'a cea adeverata a moralului lui Cristos, acést'a, cand intaresce caracterulu invetiatoriului, cand i-incaldiesce inim'a si i-inaltia gandirea, nu este nici cugetabilu, se nu-lu-inspire pentru unu bunu tactu, cand tractéza pre copilasi.

Unu invetiatoriu religiosu este pururea lini-scitu si cu gandulu la loculu seu si inzestratu de darurile Spiritului Santu. Invetiatoriulu cu o falsa religiune, seau fara religiune inse va fi pururé prad'a patimelor sale si a valurilor vietii, ce-lu va tiené necontentitu josu in valea neguriloru si in starea de cãrpaciu.

Invetiatoriulu cu caracteru religiosu constantu, cunoscatoriu si urmatoriu alu principiiloru marelui Pedagogu alu omenimei, Isus, va avé unu spiritu pururé trézu, pururé luminatu, santu, roditoriu.

Supremulu principiu alu dumnediescului Invetiatiu este indulgiuti'a, este charitatea, este amórea seau dragostea.

Dragostea nu distruge nici odata, nu desbina, nu slabesce. Dragostea este puterea de gravitatiune, ce intr'unescce individii pentru concordia. Dragostea intr'unescce massele; ea misica popórele.

Cum vomu cultivá noi invetiatorii acestu grandiosu magnetu moralu in inimile neamului nostru, carele din caus'a fatalei isolatiuni a inimiloru singuraticelor de catra olalta, au avutu mari perderi pre tóte terenele, daca ne va lipsi religiunea, adeveratulu lui foculariu!

Tactulu pedagogicu si-lu voru poté insusi toti invetiatorii prin studiu, prin esperintia si praxa in forma; éra prin religiune nu numai form'a, ci si fondulu lui lu-voru largi.

La studiulu seriosu si la prax'a invetiaturei lui Isus Cristos indreptezu pre ori-care din collegii mei, ce dorescu a-si cascigá unu bunu tactu pedagogicu ca meritu pentru unu viitoriu fericitu, acarui'a zare strabate din departare. Pentru acestu vitoriu alu bisericei si natiunei nóstre, cari destulu a suferitu unu lungu siru de secolu, este ne aparatu de lipsa, cumca invetiatorimea cu inspiratiune religiósca se lucreze neobosita, invingendu tóte pedecele prin bunulu ei tactu pedagogicu.

Ioanu Simu.

Inim'a si desvoltarea ei.

E interesanta, dar totodata si momentósca estiunea psihologica, referitória la numerulu facultátiloru spirituale ale omului. Interesanta, deórece filosofii cei mai afundu cugetatori si de mare nume inca o deslégca in moduri opuse; mo-

mentuósa, deórece diteritele deslegári influinútiéza fórté multu asupra sensului morálu.

Ca se potemu stabíli numerulu facultátíloru spirítuali ale omului, trebue se aflámu mai nainte unu punctu de manecare: adevératu, nemijlocítu si uníversálu, pe cât de adevérata, nemijlocíta si uníversála e chiaru si víeti'a spirítuala. Ast-feliu de punctu e consciinúti'a, care in asia mesúra e nota esenútiála pentru víeti'a spirítuala, in-cát fara ea nu potemu vorbí nici despre corpu, nici despre sufletu.

Éra, daca vom luá de basa consciinúti'a, aflámu trei activítáti fundamentele.

Corpulu lu-contemplámu, ca pre esistinútiála reala, in spatiu, tímpu realu si in miscare reala. Spirítulu lu-inchipuimu ca pe esistinútiála ideála in spatiu, tímpu ideálu si in miscare ideála. In spatiu, esista in sine ca unu íntregu ideálu, a carú partí nu suntu afara un'a de alt'a, seau un'a langa alt'a ca organele corpului, ci *un'a in alt'a*. In tímpu, prae — si postesista. Éra in miscare se cugeta, simútesce si se decide, adeca voesce. Cand cugeta, — cunósce, si-lu numímu mínte, cand simútesce, e in ímíma, candu se decide, e voia; si tóte acestea suntu facultáti fundamentele, originale ale spirítului, pentruca nici un'a nu ni-o potemu esplicá prin cealalta.

Suntu psychologí, cari purcedíndu din simplitatea spirítului, nu primescu, de cátu numai o facultate; inse pre acesti'a íi-potemu combáte prin aceea, cá nici noi nu primímu diterinúti'a reala, ci numai ideála.

Facia de acesti negativísti mai suntu inca si altí, cari acceptéza teorí'a facultátíloru in príncípu, inse nu primescu numai dóne facultáti, míntea si voia. Acolo ne formámu aici formámu, acolo e íncepatoríu obíectulu, aici íncepemu noi.

Inse si teorí'a acést'a o potemu combáte príntr-unu símpu esemplu.

Se stámu, — de esemplu — ínainteá unei tufe de rose! Ce se va nasce in noi? Cunoscínútiála. Daca acuma mí-voí rumpe o rosa, care facultate e activa? Fara índoiéla voia. Inse vine íntrebarea, pentru ce am ruptu eu chíar ros'a acést'a si nu alt'a? Pentruca acést'a mí-a placutu. Si placerea acést'a, care nu ni-o potemu esplicá nici prin mínte, nici prin voia, — ne conducú la o a trei'a facultate, la ímíma.

Spirítulu e mínte, cand cunósce obíectele prin cugetare; ímíma, cand sub pressíunea acestor'a se semútesce ínt'r'o stare placuta, orí neplacuta; voia, cand se decide, ca placerea se o tíena si mái departe, éra neplacerea se o delatúreze.

Aceste trei facultáti au si scopurí separate. Scopulu míntei este realísarea adevérului; alu

ínimei, realísarea frumósului; alu voiei, realísarea morálului.

In tractatulu presínte me voíu margíní langa ímíma si desvóltarea ei, nu pentruca dóra í-asi dá antaiátate facía de celelalte facultáti, facía de mínte si voia, — ci pentruca tocmai asupra ínimei se díspúta psychologíi mái multu, si pentru ca sedúsi de materialísmu si utilitarísmu, níci pedágogíi modérní nu puú mare pondú pe desvóltarea ei.

* * *

Cuventulu „ímíma“ — díce Rosenkranz — se tíene de acele cuvínúte farmecatóie, carí tocmai ca „esenúti'a“, „abstráctulu“ scl. — se ívescu búcúrosu acolo, unde lípsesce notíunea. Ce obsúru defínúéza psychologíi íním'a si cât de adeseorí gresíescu in numele si sub scutulu ei!

Intru adevéru, multí suntu, carí ídentífíca íním'a cu míntea; multí carí o ídentífíca cu voia. Inse acést'a este o absurdítate psychologíala.

Daca — precum afirma Herbart — sufletulu nóstru nu e alt-ce, decát o massa, o multíme de ímage; si daca simútiementele suntu ímage obsúre, atúnci e prea naturalu, cá si notíuníle chíare si curate suntu simútiemente vívace si descepte; de aici apói urméza consecínúti'a, cá precum cresee, si se desvóltá cultur'a íntellectuala, in aceea mesúra díspáru simútiemíntele, inse acést'a e contraría culturei adevérate.

(Va urmá).

Krates.

Povestile Pelesíului in límb'a francesá.

Mái septeman'a, trecúta a aparútu la París la líbrarí'a dlú E. Leroux tradúctíunea francesá a *Povestíloru Pelesíului* ínt'r'unu frumósu volúm in 8 míca, de 233 págíne si íntítulata *Contes de Péleeh, par Carmen Sylva*, tradúctíune autorísata de dlú si dn'a F. Salles.

Tradúctoríi au pusú in frunteá cartíei lorú úrmátórele rendurí:

„Catra Carmen Sylva,“

„Pelesíulu e unu torentu care víne cand nebun, cand blájín; odínórá nescíutu de nímeni si perdútu in ascúndíeturíle Carpatíloru, adí elu e celebru, cá í bardulu ínsprátu dela Sínai'a, poetu si regína, l'a cántatu.

„Fía ca acést'a tradúctíune in límb'a nóstrá se dúca si máí departe inca, la urechíle celorú delícátí, dulcele si armoníósele basme ale vremuríloru betrane, seau ale tímpuríloru máí vecíne cu noi; fía ca densá se dea, ca unu echou fídelu, aceste cántece plíne de farmece, care ne aréta, in tóte partíle lui, sufletulu Aceleí'a, pe care víitorímeá o va numí, ca si ceí ce-su de fatía: Angerulu Románíei.“

Dupa aceste cuvínúte cetítoríulu francesu pat-runde, multámíta tradúctoríloru, in lúmeá poetíca a basmelorú carpatíne. Societatea in míjloculu careí'a streínulu se afla, e atát de adíménítóre, atráge prívírele míntíei si porníríle ínimei, cu atát de multe sí

deosebite insusiri, in cât credemu că si France-sulu, ca anulu trecut Germanulu, nu vá lasá volumulu din mana inainte d'a nu fi facutu deplina cunoscintia cu Irin'a si Ionelu, cu Radu si Manoilu, cu Roland'a, Andreiu si Mirea, cu Alba si cu Porfirie, cu Ialomiti'a si Coman; in fine, cu tóta acea lume, pe care Carmen Sylva a vedint'o si iubint'o in mijloculu Carpatiloru, sus pe piscurile nourate josu in prapastiile torenteloru, unde mugetele apeloru paru a fi gemetele uriasiloru din alte timpuri.

Si in urma, cand va plange cu Ionela, dulcele pastoru alu muntiloru, perdutele fericiri ale tinere-tiei, cand vá admirá antic'a mandria a falnicei Paune, si se va simti, că tresalta la vitejiile Vijeliei, iutea fatia a lui Briaru, cetitoriulu francesu si-va dice, ca toti cetitorii europeni care, multiemita lui Carmen Sylva si nemarginitei sale iubiri pentru tréra si pen-tru natura, cunoscú aceleasi *Povesti ale Pelesiului*, cetitoriulu francesu si-va dice, că in Carpati sunt ase-menea si pana astadi avutii de poesia, comori nenum-erate de candide si duióse inspiratiuni.

Alpii si Apeninii, lantiurile scandinave si mu-scelele Scotiei si-au legendele si basmele lor. Cre-dean streinii si . . . de ce óre n'am spune-o?! . . . credeamu noi, Romanii, că maretiele siruri ale Car-patiloru, pescerile si desfundatele prapastii ale mun-tiloru Romaniei nu si-au glasu propriu pentra a pove-siti fiinti'a loru trecuta, glori'a timpuriloru be-trane.

Si mergem printr'ensii, si privim Carpatii fara a percepe in siuetulu valcelorulu, in mugetulu toren-teloru, in gemetulu bradiloru si in fluertulu ventu-lui despicatu de piscuri, nici unu cantecu, nici unu strigatu din cele, care spunu, mai bine decât o lunga cuventare, faptulu, vorb'a seau amorulu omenescu, pe care timpulu si poesi'a muntelui le-au idealisatu a-tát de falnicu pe unele, atát de duios pe altele.

Treacatoriulu credea că *Omulu si Caraimanulu*, *Valea Cerbului* si *Pescerea Ialomitiei*, erau mute. Tacéu de vécuri, si-dicea densulu, si voru tacé in veci; căci cetitoriu, nedestoinicu in marea carte a naturei, elu nu vedea că acea tacere a muntiloru si vailorulu car-patine erá mai vorbitóre decât sgomotele ragusite si seci ale orasielorulu nóstre.

Nu multor'a e datu a intielege *concertulu din munte*, escutatu de artistulu sublimu, de Natura; nu toti potu se simta infinitele nuantie si se deose-bésca in neamanat'a tiesatura a sunetelorulu natu-rale ici rugetulu detunetoriu alu lui *Briaru*, Neptu-nulu carpatinu; dincolo glasulu dulce si catifelatu alu Radei, colea siuerulu *Vijeliei* trecend ca o naluca in sboru pe cerbu-i *Grauru*; mai departe, poeticele tânguiri, cu care *Vioric'a* face se resune salele mare-tiului seu palatu. D'o parte, cânteculu buciumpului lui Bujoru, vaetele lui Ionelu pe piscuri, blastemele *Babei Cója*, mâniele lui *Viscolu*; de alta, tresnete-le tempestei care sguduia *Vérfulu* cu doru, pocnetele focului care chinuie si arde petrele *Bucegilorulu*, hue-tulu *Ceahleului*, care se salta pentru a sdrobi pe dus-manii Romaniloru; — tóte impreuna se ridica spre ceruri in intunecimea luminata a noptiei seau in lim-pedimea stravadietóre a dilei, cu adenci si tainice in-tiesuri pentru sufletele alese, caror'a li-e datu se semta poesi'a *Concertului din munte*.

* * *

Ati trecutú adesea, indrumându-ve pe cararile singuratie ale Carpatiloru, pe langa câte unu lumi-

nisiu — priveviste blajina in inspaimentatórea pano-rama, — piatieta gentila, pe care ai crede-o sapata in paretii stanceloru de valorile venturiloru furioase. Ati vedintu póte acolo, odichnindu-se pe câte unu bolovanu rostogolitu din inaltimi, unu betranu mun-ténu, dusu pe ganduri, privindu cu nepasare ameti-toriulu tabelu ce i-se desfasiaura nainte din patru parti de lume. Uitandu-ve la densulu cu aceea-si cu-riositate fara sensu cu care priviti la ori-ce stra-vechiu betranu uitatu de mórté si de durere, v'ati urmatu calea nainte, nesciendu că a-ti datu cu picio-rulu unei comori cu pietre scumpe. Betranulu acel'a v'ar fi pututu dá chei'a, cu care ati fi intratu in pa-latele mitice ale Carpatiloru; cu elu impreuna, dia spusele lui, ati fi suitu *Bucegii*, v'ati fi coboritu in Valea Cerbului, ati fi petrunsu in *Pescerea Ialo-mitiei*, audiendu fie-ce stanca, fie-ce torentu, fie-ce co-pacu secularu, că ve spune povestea lui, viéti'a de demultu si viéti'a de acum.

N'ati voitú se auditi cuventarea stengacia dar pretioasa a betranului munténu, ati mersu nainte, ér Carpatii au remasu pentru voi numai nisce nepras-nice inaltiatari de pamentu si de pétra, ér nu o ce-tate priasia, in care glasarile fetelorulu, vitejiloru, be-traneloru si imperatiloru legendari ai Romaniloru, s'audu in ori-ce momentu cand prin cascade, cand in ascunditorile nesciute ale pesceriloru, cand la col-tiurile paduriloru vergini.

Si sear'a cand ne coborimú la satu din mul-timile muntiloru, pe cari i-am privitu cu aceea-si admiratiune nevinovata si neconscienta cu care tie-ranulu privesee, in panoramele tergovetie, bataliele imperatiloru si scenele din viéti'a orasielorulu, seara, dicu, ne plimblamu pe linia, trecend cu aceea-si ne-pasare pe langa babele betrane, cari stau ciuciulite in prisp'a caselorulu, — fete odinióra, femei pe urma, vedane tinere cari au cernutu Carpatii in tóte par-tile si cari cunoscú pana si plangerile floriloru.

Caletoriulu se întórce iérasu in ostenitóreá ani-matiune a orasielorulu; n'a priceputu nici *concertulu din munte* si n'a ascultatú nici pe *betranii-archiva* ai Car-patiloru.

Muntii tacu si voru tacea de veci, si-dice den-sulu; marea carte a naturei nu povestesece, nu tre-bue se povestésca de cât faptele, disele si amorulu omului.

* * *

Nu astfelu si-a disu Carmen Sylva; si pentru că i-a fostu datu de susu se pricepa *concertulu din munte* ca si *concertulu din lunca*; pentru că a cautatu cu puterea mintii si cu neinduplecat'a pornire a iai-mei se discérna in vuetulu *Céhleului buciumpului* lui Bujoru, si in lini'a síopta a garlitiiei canteculu lui *Zefiru*, fiulu lui *Viscolu* si alu *Vijeliei*; pentru că, a-desea, cu blande si fermecatóre cuvinte, a sciuta se aduca pe betranu si pe betrana a desfasiaura nainteá Ei, trâmbe-trâmbe de tabeluri, legendele, basmele si canteccele trecutului; — pentru aceea Carpatii au deschisu tesauarele, palatele, gradinele lor, ér Car-men Sylva, singura, armata numai cu nemarginit'a Ei iubire pentru natura si pentru incomparabilele-i fap-tuiri, a plecatu se le véda si se le admire. Si anca? Cu câta adenca placere uitatu-s'a Poet'a-Regina la frumsetiele ce vedea in giurulu seu!

Duiós'a fericire ce semte Carmen Sylva standu de vorba cu *Pelesiulu* si *falnicii* lui prieteni, e atát de puternica in cât cetitoriulu, care póte a calato-

rita vr'o data prin lantirile Carpatiloru, încerca acum, departe de acele superbe privelisci, aceeași duioasă fericire, și în urma se intrăba cu mirare, de ce *Omulu*, *Caraimanulu* și *Verfulu cu doru* nu i-a povestita și lui poeticele, seau eroicele întemplari ale locuitorilor lor din vremurile de demultu?

Simtiri adenci, în veci tinere, melancolice, triste; câte odata atât de dureroase și atât de sfasietore, în cât bucuria care isbucnesc indată după densele — (ca în novelele din *Handzeichnungen*) — sgomotosa, silindu-se, nezuindu din reputeri a pareă, a fi chiar într'adeveru vesela, face reu cetitoriului, lu-sguduia, lu-intristăza; și apoi dispare lasandu-lu singuru în pustiniu ganduriloru, în noptea lumei din afara; — și Peltsiulu și lumea, și cugetulu, și durerea au siopțitu totdeună Poetei-Regine astfeliu de semțiri.

Poesia este o adenca semțire, și semțirea e durere, dicea unui poetu germanu. Nemuritoriulu poetu alu inimiloru tinere esprima acelasi adeveru:

Les plus désespérés sont les chants les plus beaux,
Et j'en sais d'immortels qui sont de purs sanglots;

Er Carmen Sylva, în Gândirile Ei dice cu aceeași dreptate că: „pentru a pricepe bine vieti'a, trebuie se-ti versi sangele inimei.” — Si atunci... atunci, când inim'a, gôla și trista, remane (ca acei'a a unor'a din eroinele din *Handzeichnungen*) inzabranita pentru tóta vieti'a în velulu desilusuniloru, când chinuita de toti și de tôte, ea pare întocmai ca acele flori plânde, pe cari trecatorii le calca în picioare? — Carmen Sylva raspunde cu o alta Gândire: „natur'a, bogata și în veci nesecata, le înlocuesce tôte cu prisosu.”

Credintia în a totu puterea naturei, refugiu în sinulu ei, iubire nemarginita pentru dens'a și tôte faptuirile ei, ast'a e caracterulu predominantu alu unor'a din scrierile Poetei-Regine, — scrieri, în cari Carmen Sylva canta idealulu „unei lumi ce nu mai este, lume ce gandea în basme, și vorbea în poesii,” după dis'a poetului:

Dintr'o asemenea convorbire, dintr'o astfeliu de lungă și alinatore calatorie spre idealu au nascutu și *Povestile Pelesiiului*.

* * *

Si au nascutu spre cea mai mare fala a literaturii romane, și în deosebi pentru nemuritoria glorie a literaturii poporare! Adî, multiamita Poetei-Regine, Europ'a literata cunocse parte din tesaurile ascunse pan'acum în memori'a tieranului romanu. Romani'a nu se infatisieza cu manile gôle la adunarile poesiei europene. În Stockholm și în Bonn'a, în Breslau și în Lipsce'a, în Berlin și în Coloni'a, în Londra și la Florenti'a, și acum în Paris — la Ville-Lumière — revistele, diuarele, librarii, aréta, espunv, esalta frumsetiele și mandretiele museloru carpatine, intraripate de Carmen Sylva.

Este, și va fi totdeună o ne-asamuita bucurie pentru Romanulu calatoria a vedea în orasie streine, departe de tiéra și de ai lui, ceva, fie cât de micu, care-i aduce aminte de Romani'a. Scrierile subsemnate Carmen Sylva alcatuescu acum cu belsingu și pretutindeni acelu ceva, după care alérgea inim'a înstrainatului Romanu.

Si pe langa acestea, când te affi în faci'a a nenumerate reviste și diuare în Berlin seau la Paris, cu câta placere vedi în ele articole consacrate poesiei romane și privilegiate de noile publicatiuni ale Poetei-Regine. Ceteam în 1882 cu o placere... pôte

reutaciôsa, cêrt'a ce se escase între *Magasinulu* din Lipsce'a și unu diuariu din Kopenhag'a numitu, pare-mise, *Illustratu Tidende*, în privinti'a unei biografii a Poetei-Regine, facuta de du'a Mite Kremnitz și reproducă de diuariulu daneș fara autorisarea *Magasinului*. Ne pareă bine căci în acêsta curțena altercaciune eră vorb'a de Romani'a, de Regi'n'a Romaniei, de poesia Romaniei.

Si totu astfeliu cu *La Revue Britannique* din Paris, alu carui criticu germanu consacra lui Carmen Sylva chiar și în Februariu trecutulu, cu ocaziunea aparițiunii a altoru doue scrieri (*Meine Ruhe* și *Handzeichnungen*) cãteva din paginile scrisorei sale; totu astfeliu cu *Academy* din Londr'a, cu *Revista Internazionale* din Florenti'a și acum, de siguru, cu ocaziunea reusitei traductiunii a dnei L. și dlui F. Salles. Pretutindeni, vorbind de scrierile lui Carmen Sylva, critica européna nu uita a admirá frumseti'a în sene a basmeloru și poetiloru nostrii contimporani, traduse de Poet'a-Regina în colaboraciune cu dômn'a Mite-Kremnitz.

Si de aceea, acum ca în cea mai departata viitorime, ori de câte ori se voru admirá și laudá creatiunile ingeniului romanu, basmele și legendele ca acelea ale Pelesiiului, acestea tôte voru raspunde în coru pe tôte limbele: eram o data necunoscute; zaceam ascunse în munte și perdute în vale, uitate de toti, și pôte chiar despretiuite de ai nostri. Carmen Sylva, Poeta, Muma și Regina, ne-a scosu din negura uitării și dispretiului; ne-a împodobitu și imputernicindu-ne din comorile de iubire, ce are în inima, ne-a datu drumulu în lumea, în care ne gasimu adî. Si de aceea, straine, audi acum și vei audi totdeună, în *concertulu din munte* și în *concertulu din lunca* alu tieriloru romane, redicandu-se linu, duiosu și fara pregetu cânteculu floriloru, muntiloru și apeloru romane: Carmen Sylva! Carmen Sylva! Tu cu noi și noi cu Tine! „Romanulu.”

Gion.

D i v e r s e.

* **Alegere de protopreviteru.** În sinodulu protopresviteralu alu tractulu Beliului, intrunitu în siedintia straordinaria pentru alegerea de protepresviteru în 17/29 Noemyre dintre 61 de votanti a intr'unitu, 38 defvoturi parintele administratoru protopresviteralu *Iosif Pinti'a*, ér 22 de voturi parintele *Petru Suciu*, asesoru referinte la consistoriulu de Oradea mare. O bila s'a datu alba.

† **Necrologu.** *Georgiu Secul'a*, advocatu în Dev'a, unulu dintre cei mai inteligenti și mai devotati barbati ai bisericeii și poporului nostru a reposatu în Domnulu Joi'a trecuta în etate de 45 de ani lasandu famili'a s'a în celu mai profundu doliu.

Fie-i tierîn'a usiôra și memori'a binecuvantata.

† **Necrologu.** *Terentiu Ratiu*, advocatu în Aradu în urm'a unui morbu îndelungatu trecu la cele eterne Vineri'a trecuta în etate de 34 de ani. Prin mórtea densului a perdutu famili'a fericitului protopresviteru Ioan Ratiu unulu dintre eei mai buni membri, ér biserice'a și natiunea unu barbatu, carele prin cunoscintiele și caracterulu sei ar fi facutu multe și mari servitii causeroru poporului nostru. Depunendu o lacrima de durere pre momentulu reposatului, idicemu, că se-i fia tierîn'a usiôra, ér sufletulu lui selu asieze Celu Atotu-puternicu în locasiurile dreptiloru.

* **Societatea de lectura „Andrei Siagnu'a"** din Sibiu va arangia Joi in 29 Noemvre cal. vechiu anulu curentu o siedintia publica in sal'a cea mare a „seminariului Andreianu" in memori'a Marelui Arhipastoriu Andreiu; Inceputulu la 7 ore sér'a.

* **Filoxer'a si mercuriulu.** — *Algemeine Zeitung* primesce dela unu cultivatoriu german, d. Bauer, care se afla stabilitu la San-Francisco, comunicarea remediului urmatoriu, pe care lu-aplica de doi ani c'unu deplinu succesu in contra filoxerei. Plecandu dela acestu faptu cunoscutu ca o mica cantitate de mercuriu este de ajunsu pentru a garantá colectiunile de fluturi in contra' moliiloru si a altoru insecte, d. Bauer avu ideia' d'a amestecá pamentulu care in-conjóra radacinele vitieloru cu argilu amestecatu asemenea cu mercuriu, si acést'a in proporti'a unei jumetate de uncie din acestu metalu cu atât'a argilu pentru unu picioru de vie, ceea ce face o cheltuala de 80 pana la 100 franci pentru unu ectaru. Vitie atacate de filoxera au fost cu modulu acest'a scapate, revenindu cu totulu in starea loru de mai nainte.

* **Unu efectu ciudatu alu trasnetului.** — La Almshouse in comitatulu Eriè, in Statele-Unite, se afla o dómna anume Mari'a Seleye, alu cárei casu este o enigma pentru sciintia. Intr'un'a din dilele din vér'a trecuta, in timpulu unei furtuni, acésta dómna se aflá pe pragulu usiei locuintiei sale, la Sardinia, cand deodata fú trantita la pamentu de trasnetu. Ea remase lesinata o óra. Dupa câteva' dile, se planse cá are dureri intiepatóre la bratiulu stangu. Se chemá unu medicu, care strangendu bratiulu cu putere in partea durerósa, simti sub epiderma unu corpu metalicu. Facendu o taetura, scóse unu acu de impletitu. A dóu'a di, dómna'a Seleye simti o asemenea durere si la bratiulu dreptu, din care mediculu scóse unu acu de capu. Dela acésta epoca patrudieci si siepte ace de cusutu séu ace cu gamalie fura scóse din bratie séu din alte parti ale corpului bolnavei. Ceea ce este mai extraordinaru este, cá dómna'a Seleye n'a avutu nici odata mani'a, pe care o au óre-care persóne din seculu ei, d'a inghiti ace séu alte mici obiecte metalice. Medicii dicu, cá acést'a cantitate de obiecte ascutite n'a pututu se tréca din organele digestive in carne fara a produce lesiuni grave. — Pare deci siguru, cá trasnetulu i-a bagatu in corpu aceste diferite obiecte. Nu este fluidu mai subtilu si mai capritiosu ca electricitatea.

* **Loteriile si calcululu probabilitátiloru dlu Gaston Tissandier publica in „La Nature" urmatóre interesanta notitia:**

„Loteriile se inmultiescu pe fie-care di. Cu ecésta ocaziune vedemu pe tóta lumea, bogati si seraci, acceptandu cu nesatiu si nu fara óre-care emotiune, liste pe care ni s'a parutu interesantu se le studiamu din puntulu de vedere sciintificu, fiind cá e intemeiatu pe calcululu probabilitátiloru.

Marile loterii, despre care se face atât sgomotu, prin diuare, nu sunt altu ceva facia cu publiculu seau cu acei cari iéu bilete, de cât nisce mari insietatori.

Numerulu bileteloru emise este atât de mare, si acelu alu numeriloru castigate atât de micu in proportiune, in cât sortii de cascigu se reducu la o fractiune neinsemnata. Unele loterii nu numera mai putienu de dóue milióne bilete; cu unu biletu deci, ai 1/2,000,000 sorti d'a castigá premiulu celu mare.

Amu vedintu dilele aceste unu lucratoriu, tata de familie, inteliginte, muncitoriu, economu, care scie se crutie banii, sciind cá paraele mici facu fluvieele mari. Densulu mi-a disu: — Domnule, amu luatú dóue-dieci bilete de loterie, de asta data speru cá voiu casciga. — Acésta trasa m'a intristatu fórte multu. Éca, mi-disei, unu omu onestu, muncitoriu si asediatu, care, in viéti'a obicinuita nu cheltuesce cincii-dieci de bani fara bagare de seama si care a sacrificatu dóue-dieci de lei, trei dile de munca! in speranti'a nebuna a unui cascigu inchipuitu. Mai adinéori cu unu biletu, aveam 1/100,000 sorti, adeca o suta de mii de sorti contra un'a de-a nu cascigá. De aceea nici nu scascigámu.

Spusei lucratoriuului: — Dar, pretene, de ai aruncá banii in garla, ei ti-arú produce totu atât'a cât si loteria; ganditi-ve bine! o suta de mii probabilitáti contra un'a. Vrei se joci dóue-dieci de lei cu mine la carti? — Oh! nu, domnule, nu jocu cartile — Ei bine! ai fi mai putienu nebunu jucandu cartile de vreme ce ai jucá cu sorti egali de cascigu.

Se observa ca loteriile numera pe langa premiulu celu mare, unu óre-care numera de mii de valóre mai mica, de diece mii, cincii mii si o mie lei. Se presupunemu ca intr'o loterie cuprindiendu dóue milióne de bilete, sunt dóue sute premii de o mie lei; cu dóue-dieci bilete tota jucám o ciudata partita, de vreme ce avem diece mii sorti contra nóstra, fiindu ca nu e de cât unu numeru cascigatoriu de diece mii bilete

Afara de acést'a, trebue se notamu, ca acelu care in aceste conditiuni casciga o miia de lei cu unu biletu de unu leu, nu casciga de cât de o mie de de ori mis'a sa, pe cand are diece mii de sorti in contra-i.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de docenta la scóla confesionala din *Ecic'a-romana*, cottulu Torontalu, protopopiatulu B.-Comlosiu — se escrie concursu pentru deplinirea aceluia cu terminu de alegere pe 30. *Decemvre a. c. st. v.*

Emolumintele sunt in bani 300 fl.
in relutu pentru cortelu 40 fl.
pentru conferintie 12 fl.
pentru scripturistica 5 fl.

Sum'a 357 fl.

Invetiátorea va fi obligata a invetiá si mánadu invetiacelele in scóla si la lucrulu de mana pe cât se póte mai frumosu; asiderea se recere ca se scie si limb'a magiara. — Recursele adresate Comitétului parochialu, sunt a-se tramite concernintelului protopopu Vichentie Sierbanu, — via N. Kikinda — la B.-Komlos pana la 25 Decemvre.

Comitétulu parochialu.

In contielegere cu mine: V. Sierbanu, prot. B.-Comlosiu.

Prin acést'a se deschide concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la clas'a II. a scólei confesionale gr. or. romane din *Racasdi'a*, protopresviteratulu Bisericeii-albe, cu terminulu de 16. *Decemvre 1884.* in care di seva tiné si actulu alegerii.

Emolumintele sunt:

- a) Salariulu 320 fl.
- b) Cortelu liberu in noulu edificiu scolare.

c) 24 metri cubici lemne de arsu clas'a II. à 2 fl. 50 cr. = 60 fl. din care are se-se incaldiasca si scóla

d) Pausialu pentru conferintii. nvetiatoresci 12 fl.

e) Pausialu pentru scripturistica 10 fl.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce urmátorele :

1) Estrasu de botezu cumca sunt romani gr. or.

2) Testimoniu cumca au absolvatu pedagogi'a într'unu institutu din Metropoli'a nóstra.

3) Testimoniu de cualificatiune, si

4) Testimoniu de cualificatiune din limb'a magiara spre a putea propune in scóla, in intielesulu legii tierii

Recurentii sunt pofiti a-se presentá într'o domineca séu serbatóre in s. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu, de-órece invetiatorii sunt obligati a conduce cantarea in biserica.

Recursele astfelu instruite au a-se adresá comitetului parochialu la adres'a Rev. Dnu Filip Adam administratorulu protopresviteratulu Bisericeii-albe, in lam

Racasi'a, 18. Noemvre 1884. st. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopopu tractualu.

Se escrie concursu pentru intregirea postulu invetiatorescu din comun'a gr. or. *Susani*, comitatulu Carasiu-Severinu, protopresviteratulu Fagetulu cu terminu pana in 20. Decemvre st. v. a. c.

a) Emolumintele sunt in bani gat'a 129 fl.

b) Pentru lemne din care are a-se incalzi si scól'a 24 fl.

c) Pentru scripturistica 4 fl.

d) Pentru conferintiele invetiatoresci spese 10 fl.

e) Simbri'a servitoriului la scóla 10 fl.

f) Naturale 20 meti de cucuruzu, si 10 meti de grâu curatu.

g) Cortelu liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si trimite recurselu lor, instruate conform prescri-seloru stat. org. bis. si o. d. cons. Rev. Dnu Atanasiu Ioanovicu, prot. in Fagetu, pana la espusulu terminu, au a-se presentá in s. bis. spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Susani, in 2. Noemvre 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu prot. tractualu *Atanasiu Ioanovicu*, protopresv.

Se escrie de nou concursu pentru intregirea postulu invetiatorescu din comun'a gr. or. *Drinov'a*, cottulu Carasiu-Severinu, protopresviteratulu Fagetulu cu terminu de alegere pe 27. Decemvre st. v. a. c. cand se va tiené si alegerea.

a) Emolumintele in bani gat'a 109 fl. v. a.

b) Spese pentru conferintiele invetiatoresci 3 fl.

c) Spese pentru scripturistica 2 fl.

d) Curatitulu scólei 3 fl.

e) Lemne in natura 8 orgii, 4 orgii pentru scóla si 4 pentru invetiatoriu.

f) In naturale 15 meti grâu si 15 meti cucuruzu. Cortelu liberu si gradina de legumi.

Recursele instruite in sensulu stat. org. si regulamentulu adresate com. parochialu din *Drinov'a*

se le subscérna Rever. Domnu *Atanasiu Ioanovicu*, protopresviteru in *Fagetu*.

Drinov'a, in 1. Noemvre 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protop. tractualu *Atanasiu Ioanovicu*, protopresv.

Pentru vacant'a statiune cantoralo-invetiatoresca din comun'a bis. gr. or. *Soldobagiu*, in protopresviteratulu Oradii-mari, cottulu Bihorului, — prin acést'a se escrie concursu cu terminulu de alegere pe diu'a de 16/28 Decemvre 1884, cand se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: a) pentru scolarii de ambe secele de 6—12 (37) câte 1 fl. éra pentru cei de 13—15 ani (15) câte 50 cr. b) dela 71 fumuri de case câte 1 mesura (31 litre) de grâu, dintre cari cei mai miseri, d'au cucuruzu in greuntie, a 1 fl. 25 cr. apoi dela 40 fumuri, unde nu se afla prunci de scóla câte 50 cr. c) un'a jumetate sesiune din 16 jugere pamentu comasatu-aratoriu si livada, a 6 fl. d) pausialu, pentru conferintiele invetiatoresci 6 fl. éra pentru scripturistica 5 fl. e) trei orgii de lemne numai pentru invetiatoriu, a 5 fl. f) si dela 8 liturgii private la anu, a 20 cr. dela 2 masluri pe anu a 50 cr. dela 6 cununii la anu, a 50 cr. dela 10 osfestanii la anu, a 10 cr. dela 10 inmormentari mari la anu, a 1 fl. 20 cr. dela 10 inmormentari mici, a 50 cr. si celelalte venite dela biserica, g) 20 lucrasi cu manile, a 30 cr. h) quartiru liberu in natura cu gradina de legumi, crumpene si canepa de 1/4 de jugeru. — Sum'a emolominteloru 304 fl. 85 cr.

Aspirantii la acést'a statiune sunt avisati, recurselu lor instruate conform dispusetiuniloru Stat. org. adresate Comitetulu parochialu ale tramite subscrisulu parochu, ca presiedinte alu comit. par. per *Mergita*, p. u. *Széplak*, in *Szoldobagy*, pana la terminulu sus indicatu, si presentendu-se pe diu'a alegerei in st. biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipiculu bisericescu.

Dela recurenti se recere Testimoniu si despre limb'a magiara. cei cei ce voru precepe pomaritul si horticultur'a voru avea preferintia.

Din siedinti'a Comitetulu parochialu gr. or. *Soldobagiu*, tienuta la 7/19 Noemv. 1884.

Ioanu Lazeu,

parochu, pres. com. par.

Se escrie de nou concursu pentru indeplinirea statiunei invetiatoresci romane confesionale gr. or. din *Sredistea mica*, cottulu Timisiului, protopresviteratulu Versietulu cu terminu de alegere pe 6. Decemvre a. c. st. v. cand se va tiené si alegerea.

a) Emolumintele sunt in bani gat'a 300 fl. v. a.

b) Spese pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl.

c) Spese pentru scripturistica 5 fl.

d) 4 orgii de lemne in natura, din care are a se incaldi si scóla.

e) 2 jugere de vie.

f) Cortelu liberu si gradina de legumi.

Recursele instruite in sensulu stat. org. adresate comitetulu parochialu din *Sredistea mica* se le subscérna prea On. D. *Ioane Popovici*, protopresviteru in *Mercin'a* per *Varadi'a*.

Sredistea-mica, in 31. Octomvre 1884.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu ppviterulu tractualu *Ioanu Popovici*, m. p.